

KẾT LUẬN - KIẾN NGHỊ

KẾT LUẬN

Trong thời gian qua, cùng với sự phát triển mạnh mẽ của đất nước, bộ mặt nông thôn cũng có nhiều đổi mới. Kinh tế phát triển, đời sống của người nông dân đang được nâng cao. Nông thôn Việt Nam đã và đang tiếp tục đóng vai trò quan trọng trong phát triển nền kinh tế nước ta. Tuy nhiên, bên cạnh thành tựu về kinh tế, ô nhiễm môi trường nông thôn đã xuất hiện ở một số khu vực. Nguyên nhân chủ yếu là do các hoạt động sản xuất ở các vùng nông thôn còn mang nhiều tính tự phát, nhỏ lẻ, công nghệ lạc hậu, hiệu quả sử dụng nguyên/nhiên liệu thấp, mặt bằng sản xuất hạn chế cùng với nhận thức của người dân về BVMT chưa thực sự được phát huy. Trong những năm gần đây, các cụm công nghiệp có xu hướng chuyển dần về khu vực nông thôn. Thực chất đây chỉ là xu hướng dịch chuyển ô nhiễm từ vùng này sang vùng khác. Các yếu tố này đã tạo sức ép lên môi trường và là nguyên nhân trực tiếp gây ô nhiễm môi trường ở một số vùng nông thôn.

Môi trường không khí ở một số vùng nông thôn đã có dấu hiệu ô nhiễm bụi, tập trung ở những khu vực đang trong quá trình đầu tư phát triển hạ tầng, những vùng gần các khu vực sản xuất công nghiệp... Môi trường nước mặt ở một số khu vực nông thôn đồng bằng Bắc Bộ, ĐBSCL cũng đã bị ô nhiễm hữu cơ, vi sinh do việc xả thải các loại chất thải từ sinh hoạt, chăn nuôi thiếu sự kiểm soát. Môi trường đất tại một số khu vực canh tác nông nghiệp cũng đã và đang bị ô nhiễm, suy thoái do việc canh tác thiếu khoa học, sử dụng phân bón, thuốc BVTV bừa bãi. Chất thải rắn sinh hoạt ở các vùng nông thôn đang tiếp tục gia tăng nhưng công tác quản lý vẫn chưa được quan tâm đúng mức.

Ô nhiễm môi trường gây ảnh hưởng không chỉ cho sức khỏe người dân mà còn gây hậu quả xấu tới nhiều mặt của nông thôn. Vấn đề này có xu hướng gia tăng trong những năm gần đây. Ô nhiễm môi trường làm giảm năng suất nông nghiệp tại địa phương, tác động xấu trực tiếp tới các hoạt động phát triển KT-XH, gây ra những tổn thất kinh tế không nhỏ và dẫn tới những xung đột môi trường ở khu vực nông thôn.

Nhận thức được về ảnh hưởng, tác hại của ô nhiễm môi trường, trong thời gian qua, nhiều cố gắng đã được triển khai ở các cấp, các ngành; nhiều biện pháp, giải pháp đã được xây dựng, đề xuất nhằm ngăn chặn xu thế suy thoái, ô nhiễm môi trường nông thôn. Tuy nhiên, công tác quản lý và BVMT nông thôn vẫn còn nhiều tồn tại: chức năng nhiệm vụ và tổ chức quản lý môi trường nông thôn còn một số mảng bị bỏ ngỏ; các văn bản quy phạm pháp luật về BVMT nông thôn còn nằm phân tán và thiếu tính đồng bộ; công tác quản lý và xử lý chất thải ở nhiều vùng nông thôn chưa được quan tâm thích đáng; đặc biệt, chưa thực sự phát huy được các nguồn lực xã hội trong quản lý và BVMT nông thôn. Với những thách thức đặt ra như trên, các nhà quản lý, hoạch định chính sách cần xây dựng và triển khai đồng bộ các giải pháp, có trọng tâm trọng điểm và có lộ trình, kế hoạch để thực thi hiệu quả công tác quản lý và BVMT nông thôn.

KIẾN NGHỊ

Kiến nghị đối với Quốc hội và Chính phủ:

1. Tiếp tục hoàn thiện chính sách, pháp luật về BVMT nông thôn một cách hệ thống và đồng bộ.
2. Kiện toàn tổ chức bộ máy quản lý môi trường nông thôn theo hướng tập trung và toàn diện.
3. Tập trung chỉ đạo giải quyết dứt điểm các vấn đề bức xúc về môi trường nông thôn.
4. Rà soát, điều chỉnh các bộ tiêu chí, đặc biệt là nhóm tiêu chí về môi trường trong Chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới, đảm bảo tính khả thi, phù hợp với điều kiện nông thôn hiện nay.
5. Đẩy mạnh các chính sách khuyến khích, hỗ trợ trong công tác quản lý chất thải nông thôn; cơ chế, hỗ trợ phát triển các tổ chức dịch vụ môi trường nông thôn.
6. Tăng cường nguồn đầu tư, tài chính từ ngân sách nhà nước và huy động đầu tư từ các nguồn khác cho hoạt động BVMT nông thôn. Trong đó, cần ưu tiên nguồn lực để giải quyết từng bước những vấn đề bức xúc hiện nay như xử lý chất thải rắn, nước thải.
7. Xây dựng các cơ chế, chính sách thu hút sự tham gia của các bên, trong đó có cộng đồng dân cư, trong các quá trình lập quy hoạch, kế hoạch và triển khai các biện pháp BVMT nông thôn.

Kiến nghị đối với các địa phương

1. Kiện toàn bộ máy thực thi công tác BVMT các cấp, đặc biệt là cấp xã.
2. Triển khai các chính sách, quy định pháp luật về BVMT nông thôn một cách hiệu quả; đặc biệt, tập trung khuyến khích, xây dựng quy chế quản lý, hương ước, quy ước nhằm huy động sự tham gia của cộng đồng trong quản lý và BVMT nông thôn.
3. Tiếp tục đẩy mạnh việc triển khai Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010 - 2020 và Chương trình mục tiêu quốc gia về nước sạch và vệ sinh môi trường nông thôn giai đoạn 2012 - 2015.
4. Tăng cường triển khai các hoạt động quản lý và kiểm soát chất thải từ khu vực nông thôn, bao gồm việc quản lý chất thải rắn sinh hoạt; chất thải là bao bì phân bón, hóa chất bảo vệ thực vật, các chất hóa học tồn lưu trong đất; kiểm soát chất thải từ các làng nghề...
5. Đầu tư nâng cao năng lực hệ thống cơ sở hạ tầng nghiên cứu khoa học công nghệ, ứng dụng công nghệ mới trong hoạt động sản xuất nông nghiệp nông thôn theo hướng khuyến khích áp dụng công nghệ sạch, sản xuất sạch hơn, phát triển bền vững, hài hòa giữa phát triển kinh tế và BVMT.
6. Xây dựng các mô hình điểm về quản lý và BVMT nông thôn để phát huy và nhân rộng trong cộng đồng làng xã.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

TÀI LIỆU THAM KHẢO

I Tiếng Việt

- 1 Ban chỉ đạo Chương trình Nông thôn mới - Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, 2014, Báo cáo tình hình thực hiện tiêu chí nông thôn mới năm 2014.
- 2 Bộ Công thương, 2014, Báo cáo tình hình thực hiện các chỉ tiêu về tài nguyên - môi trường tại văn bản số 6770/BCT-KH ngày 18/07/2014.
- 3 Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, 2013, Báo cáo kết quả điều tra đánh giá thực trạng năng lực hoạt động của các tổ chức dịch vụ thu gom, nông thôn các tỉnh thuộc Đồng bằng sông Hồng.
- 4 Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, 2013, Báo cáo tình hình sản xuất và nhập khẩu phân bón đến hết năm 2011.
- 5 Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, 2013, Kỷ yếu mô hình, cách làm hay trong xây dựng nông thôn mới.
- 6 Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, 2014, Báo cáo số 1377/BC-BNN-TCTL ngày 28/4/2014 về kết quả thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia nước sạch và vệ sinh môi trường nông thôn năm 2013.
- 7 Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, 2014, Báo cáo tình hình thực hiện các chỉ tiêu về Tài nguyên - Môi trường theo văn bản số 3026/BNN-KHCN ngày 24/06/2014.
- 8 Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, 2014, Báo cáo tổng kết ngành Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn các năm 2013 và 2014.
- 9 Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, 2014, Số liệu thống kê sản lượng và kim ngạch xuất khẩu nhóm hàng nông sản, thủy sản.
- 10 Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Báo cáo Chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo bền vững.
- 11 Bộ Tài nguyên và Môi trường, 2010, Báo cáo môi trường quốc gia năm 2010 - Tổng quan môi trường Việt Nam.
- 12 Bộ Tài nguyên và Môi trường, 2011, Báo cáo môi trường quốc gia năm 2011 - Chất thải rắn.
- 13 Bộ Tài nguyên và Môi trường, 2012, Báo cáo môi trường quốc gia năm 2012 - Môi trường nước mặt.
- 14 Bộ Tài nguyên và Môi trường, 2013, Báo cáo môi trường quốc gia năm 2013 - Môi trường không khí.
- 15 Bộ Tài nguyên và Môi trường, 2013, Báo cáo tóm tắt tình hình thực hiện nhiệm vụ công tác năm 2013, kế hoạch công tác năm 2014.
- 16 Bộ Xây dựng, 2014, Báo cáo tình hình thực hiện các chỉ tiêu về tài nguyên - môi trường tại văn bản số 2031/BXD-KHCN ngày 28 tháng 8 năm 2014.

- 17 Bộ Y tế, 2013, Niên giám thống kê y tế.
- 18 Bộ Y tế, 2014, Tài liệu Hội thảo “Tham vấn nghiên cứu và thúc đẩy vệ sinh nông thôn khu vực Đồng bằng sông Cửu Long” ngày 24/9/2014.
- 19 Chi cục Bảo vệ thực vật Tp. Hà Nội, 2014, Tình hình buôn bán thuốc bảo vệ thực vật tại Hà Nội.
- 20 Chi cục BVMT tỉnh Hà Giang, 2011, Hiểm họa của thuốc bảo vệ thực vật đối với môi trường, sức khỏe con người và hướng phát triển của nền nông nghiệp an toàn và bền vững.
- 21 Cục Chăn nuôi - Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, 2013, Báo cáo tham luận “Bảo vệ môi trường trong chăn nuôi - Những tồn tại và khó khăn”
- 22 Cục Kiểm soát ô nhiễm - Tổng cục Môi trường, 2013, Đặc trưng ô nhiễm tại một số làng nghề trên địa bàn tỉnh Quảng Nam và Bình Thuận.
- 23 Cục Kiểm soát ô nhiễm - Tổng cục Môi trường, 2013, Dự án “Kiểm soát ô nhiễm môi trường làng nghề”.
- 24 Cục Kiểm soát ô nhiễm - Tổng cục Môi trường, 2013, Nhiệm vụ “Xây dựng Cơ sở dữ liệu về bảo vệ môi trường làng nghề”.
- 25 Cục Kinh tế Hợp tác và Phát triển Nông thôn - Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, 2013, Báo cáo Một số mô hình thu gom rác thải tập trung ở nông thôn.
- 26 Cục Kỹ thuật an toàn và Môi trường công nghiệp - Bộ Công thương, 2010, Hiện trạng ô nhiễm không khí công nghiệp.
- 27 Cục Thú y - Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, 2014, Số liệu thống kê tình hình dịch bệnh trên gia súc, gia cầm năm 2013 và 06 tháng đầu năm 2014.
- 28 Dương Thị Tơ, 2014, Khắc phục ô nhiễm chì tại làng nghề tái chế chì thôn Đông Mai, xã Chỉ Đạo, huyện Văn Lâm, tỉnh Hưng Yên, Tạp chí Môi trường số 09/2014.
- 29 Hội nghị khoa học toàn quốc lần thứ VIII, 2012, Báo cáo khoa học “Môi trường lao động và nguy cơ ảnh hưởng sức khỏe trẻ em tại một làng nghề dệt vải truyền thống”.
- 30 Nghị định số 59/2007/NĐ-CP ngày 09/4/2007 của Chính phủ về Quản lý chất thải rắn.
- 31 Nghị quyết số 26-NQ/TW ngày 05/8/2008 của Ban chấp hành Trung ương khóa X về nông nghiệp, nông dân, nông thôn.
- 32 Nguyễn Đình Bông, 2013, Quản lý, sử dụng bền vững tài nguyên đất đai, ứng phó với biến đổi khí hậu, Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia.
- 33 Phạm Đình Đôn, 2014, Ô nhiễm môi trường trong nuôi trồng và chế biến thủy sản ở đồng bằng sông Cửu Long, Tạp chí Môi trường số 06/2014.
- 34 Quyết định số 1206/QĐ-TTg ngày 02/9/2012 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình mục tiêu quốc gia khắc phục ô nhiễm và cải thiện môi trường giai đoạn 2012 - 2015.
- 35 Quyết định số 1216/QĐ-TTg ngày 05/9/2012 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chiến lược BVMT quốc gia đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030.

- 36 Quyết định số 1946/QĐ-TTg ngày 21/0/2010 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Kế hoạch xử lý, phòng ngừa ô nhiễm môi trường do hóa chất bảo vệ thực vật tồn lưu trên phạm vi cả nước.
- 37 Quyết định số 277/2006/QĐ-TTg ngày 11/12/2006 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình mục tiêu quốc gia nước sạch và vệ sinh môi trường nông thôn giai đoạn 2006 - 2010.
- 38 Quyết định số 491/QĐ-TTg ngày 16/4/2009 của Thủ tướng Chính phủ về việc ban hành Bộ tiêu chí quốc gia về Nông thôn mới.
- 39 Quyết định số 800/QĐ-TTg ngày 04/06/2010 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010-2020.
- 40 Sở Tài nguyên và Môi trường Tp. Hà Nội, 2010, Đề tài “Nghiên cứu mô hình thu gom và xử lý bao bì thuốc bảo vệ thực vật phát thải trong sản xuất nông nghiệp tại Hà Nội”.
- 41 Thông tư liên tịch 61/2008/TTLT-BNN-BNV ngày 15/5/2008 giữa Bộ NN&PTNT và Bộ Nội vụ về hướng dẫn chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của cơ quan chuyên môn thuộc UBND cấp tỉnh, cấp huyện và nhiệm vụ quản lý nhà nước của UBND cấp xã về nông nghiệp và phát triển nông thôn.
- 42 Tổng cục Lâm nghiệp - Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, 2014, Kết quả thực hiện kế hoạch bảo vệ và phát triển rừng năm 2013.
- 43 Tổng cục Quản lý đất đai - Bộ Tài nguyên và Môi trường, 2012, Số liệu thống kê đất thoái hóa giai đoạn 2009-2011.
- 44 Tổng cục Thống kê, 2012, 2013, 2014, Niên giám thống kê năm 2011, 2012, 2013.
- 45 Tổng cục Thống kê, 2013, Báo cáo kết quả điều tra nông nghiệp - nông thôn năm 2012.
- 46 Trạm quan trắc đất miền Nam, 2009-2012, Báo cáo kết quả quan trắc môi trường.
- 47 Trạm Quan trắc phân tích môi trường nông nghiệp Tây Nguyên - Miền Trung - Viện Môi trường Nông nghiệp, 2009-2011, Báo cáo kết quả quan trắc môi trường.
- 48 Trung tâm Quan trắc môi trường - Tổng cục Môi trường, 2011-2014, Báo cáo kết quả quan trắc môi trường.
- 49 Trung tâm Tin học và thống kê - Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, 2012, Môi trường nông nghiệp, nông thôn và phát triển kinh tế xanh trong nông nghiệp Việt Nam.
- 50 Ủy ban Khoa học, công nghệ và môi trường Quốc hội, 2013, Báo cáo sơ kết nhiệm vụ KH&CN thực hiện Nghị quyết 26-NQ/TW hội nghị lần thứ bảy Ban chấp hành Trung ương (khóa X) về Nông nghiệp, Nông dân và Nông thôn.
- 51 Văn phòng Ban chỉ đạo quốc gia khắc phục hậu quả chất độc hóa học do Mỹ sử dụng trong chiến tranh ở Việt Nam, 2014, Báo cáo về ô nhiễm dioxin tại sân bay A So, tỉnh Thừa Thiên Huế.
- 52 Văn phòng điều phối Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010-2020, Bộ NN&PTNT, 2014, Hướng dẫn theo dõi và đánh giá kết quả thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới 2010-2020.

53 Viện Khoa học và Kỹ thuật Môi trường, 2011, Tỷ lệ phân loại ngành nghề sản xuất chính tại làng nghề.

54 Viện Vệ sinh Y tế Công cộng Tp. HCM, 2011, Đánh giá tác động của ô nhiễm tại các cơ sở sản xuất sản phẩm thủ công mỹ nghệ từ dừa đến sức khỏe người dân tại huyện Châu Thành, tỉnh Bến Tre.

II. Tiếng Anh

1 WHO, Cục Quản lý môi trường y tế - Bộ Y tế và Unicef, 2012, Vietnam Water and Sanitation Assessment Report in 2011.